

A szegedi egyetem tanárai egyöntetűen Mindszenty megrendszabályozását követelik

A szegedi Tudományegyetem professzorai csatlakoztak ahhoz az országsszerte megnyilatkozó felháborodáshoz, amellyel a dolgozók széles tömegei fordulnak szembe Mindszenty reakciós magatartásával.

A szegedi Tudományegyetem természettudományi karának, orvosi karának és jogi karának, valamint bölcsészeti karának professzorai táviratot intéztek a miniszterelnökhöz. Ezekben a táviratokban érelyes intézkedést kérnek a kormánytól Mindszenty érsekprimás a vallásszabadsággal viszályló reakciós politikája ellen, amely a hitéletnek is kárára van.

A karok professzorai ezeket a tiltakozó táviratokat teljes egyetértésben adták fel. Erről tesznek bizonyosságot azok a nyilatkozatok is, amelyeket többen a szegedi sajtó munkatársai előtt tettek.

Dr. Ditrői Gábor

rektor kijelentette, hogy a szegedi Tudományegyetem ezzel a lépésével félreérthetetlenül jelel adta a kormány és a népi demokrácia törekvéseivel mindenben egyező felfogásának. Az

egyes tudománykarok professzorainak nyilatkozatai teljesen egybehangzóak az egyetem többi fizikai és értelmiségi dolgozóinak nyilatkozatával.

Dr. Koch Sándor

professzor kifejtette, hogy az egész ország közvéleményének nyugalma függ a kérdés gyors és megfelelő elintézésétől.

— Mi, a szegedi egyetem tanárai tudjuk ezt és követeljük, hogy Mindszenty ne folytathassa tovább lelkiismeretlen uszításait.

Dr. Martonyi János

jogásziprofesszor a következőket mondotta:

— Segíteni akarjuk a kormányzatot, hogy az építőmunka zavartalan legyen. Ehhez pedig szükséges a belső békének a megteremtése. Addig, míg Mindszenty a szélsőségek nem az igét hirdeti, hanem politizál, addig nem lehet nyugodt az ország közvéleménye.

Dr. Princz Gyula

a bölcsészkar dékánja kifejtette, hogy haladéktalanul, határozott kormányintézkedés szükséges Mindszenty bíboros reakciós tevékenységével szemben,

mert ez a reakciós politika kárára van a békés, alkotó munkának.

Dr. Ivanovics György

az orvostudományi kar dékánja ezt mondotta:

— Mint magánember és mint egyetemi tanár is mindenben támogatom a kormány demokratikus politikáját. Véleményem szerint Mindszenty ellen már régebben is sokkal határozottabban kellett volna fellépni. Most a kérdés végleges megoldásával már nem lehet tovább várni.

Dr. Rávnai Tamás

orvos professzor közölte, hogy bár csak szakkérdésekben szokott nyilatkozni, de természetesen belső meggyőződésének lett eleget, amikor aláírta az orvoskar professzorainak tiltakozó táviratát és saját személyében is elítéli Mindszenty reakciós tevékenységét.

Dr. Rédey László

matematikus professzor:

— Mindannyiunknak, nekem is az a felfogásom, — mondotta, — hogy Mindszenty tevékenysége káros és veszedelem minden nap életünkben. Remélem, hogy az országban most már egyre nagyobb számmal megnyilatkozó Mindszenty-ellenes állásfoglalások elősegítik az állam és egyház viszonyának annyira kívánatos rendezését.

Dr. Baróti Dezső

irodalom professzor a legmeszebbmenően elítéli Mindszenty politikáját, sőt hozzá tehetem — jelentette ki, — hogy magának a katolikus egyháznak érdekét és a vallásos gondolat érdekét szolgálja, ha az állam és az egyház viszonya hamarosan megjavulna. Ennek viszont egyetlen útja, ha olyan emberek vezetik az egyházat, akik nem állnak szemben a népi demokrácia elveivel. Ezért is fordultunk szembe saját elhatározásunkból Mindszenty politikájával.

Dr. Eperjessy Kálmán

egyetemi tanár, a főiskola igazgatója elmondotta, hogy már az októberi forradalom évfordulójának ünnepésekor a főiskola ifjúságával együtt tiltakoztak a mindszentysta uszítás ellen. Most személy szerint is örömmel csatlakozott az egyetem tiltakozó táviratához, mert meggyőződése, hogy a legmeszebbmenőleg le kell számolni Mindszenty tevékenységével a belső béke és az ifjúság nyugodt tanulása érdekében.

Dr. Korpássy Elemér

orvosprofesszor így nyilatkozik: — Kezdetől fogva mélyen elítéltem Mindszenty érsek magatartását, amely káros hatással volt a katolikus hívők hitéletére is. Ezt a türelmetlen, reakciós magatartást feltétlenül elvetem és mint katolikus ember világosan látom, hogy az érsekprimásnak és klikkjének politikája csak ártalmára válhat az igazi katolicizmusnak.

Egységes osztály-e a parasztság?

Fa'un folyó és egyre élesedő osztályharc szükségessé teszi, hogy tisztázzuk a parasztságnak mint társadalmi osztálynak a kérdését. Különösképpen szükségessé teszi ezt a kulákság által a beszolgáltatás idején hangoztatott jelszó a »parasztegyeség« jelszava, mely még ma is sok dolgozó parasztot megtéveszt. A kulákság a »parasztegyeség« jelszava alatt akarta a dolgozó parasztságot saját céljaira felhasználni és a népi demokráciával, amely a dolgozó parasztság érdekében rátért a kulákság korlátozásának politikájára, szembefordítani. A »parasztegyeség« jelszava alatt azt magyarázták a dolgozó parasztságnak, hogy az egész parasztság érdeke — beleértve a kulákságot is — egységes és ezért egységesen szembe kell szállniuk minden olyan törekvéssel, amely a parasztság bármely véteget (értst) alatta a kulákságot) sújtja. Ez alatt a jelszó alatt próbálták a parasztságon belül egységsfrontot létrehozni a népi demokratikus fejlődéssel, a kulákság korlátozásával szemben.

A »parasztegyeség« jelszava hamis és reakciós jelszó. Hamis azért, mert úgy akarja beállítani a dolgokat, mintha a kizsákmányoló kulákság és a dolgozó parasztság érdeke azonos lenne. Reakciós pedig azért, mert a kapitalizmus ellen harcoló munkás-paraszt szövetség megbontását, vagy ami ezzel egyet jelent, a társadalmi haladás megállítását célozza, a kulákság falu feletti politikai és gazdasági hatalmának megőrzése érdekében.

A »parasztegyeség« jelszavából kiindulva vizsgáljuk meg a parasztságot, mint társadalmi osztályt. Az első, amit megállapíthatunk, az, hogy a parasztság — tagjai életmódjának hasonlatossága ellenére sem egységes osztály. A parasztságon belül fejlődése során rétegződés ment végbe, amely a kapitalizmusban az egyes rétegek közötti fokozódó ellentétben, osztályellentétben jutott kifejezésre.

A feudalizmusban a parasztság minden rétegét sújtotta a földesuri elnyomás és kizsákmányolás. Ez a tény egységes magatartásra kényszerítette az egész parasztságot a földesuri osztállyal szemben. A földesurak elleni harc azt a látszatot keltette, mintha a parasztságon belül nem lennének ellentétek a gazdag, cselédek tartó teljes jobbágyság és a nincstelen, szegény zsellerek között. Ez a látszat a jobbágyság felszabadításán sem tüntet el teljes egészében. Még pedig azért nem tüntet el teljes egészében, mert a fennmaradó nagybirtokrendszer — bár nem egyforma mértékben —, de sújtotta mind a nincstelen parasztságot, mind a birtokosparasztságot. Ezért a parasztság a nagybirtokrendszerrel, a földesuri osztállyal szemben többé-kevésbé egységes álláspontot volt kénytelen tanúsítani.

Ugyanakkor azonban a jobbágyság felszabadítás megindította a parasztságon belül is a kapitalista fejlődést, amelynek eredményeképpen a parasztságon belül az egységes parasztság látszata egyre inkább szertefoszlott.

Kifele, a nagybirtokokkal szemben tehát nagyjából egységes volt a parasztság, befelé azonban a kapitalista fejlődés következtében fokozatosan kifejlődtek és egyre jobban élesedtek az egyes rétegek között az osztályellentétek. A felszabadult teljes jobbágyság egyrésze a nincstelen zsellerek, cselédek kizsákmányolásával egyre gazdagabbá vált, kulákká fejlődött, nagyobb része azonban éppen hogy meg tudta tartani birtokát, közép-, vagy kisbirtokos lett, vagy pedig teljesen elszegényedett.

gényedett, nincstelenné, szegényparaszttá vált.

Az 1945-ös földreform és az utána következő fejlődés után alapjában megváltoztatta ezt a helyzetet. A nagybirtokrendszer megszűnése megszüntette az egységes parasztság létezésének utolsó foszlányát is. A földesuri osztály helyét a falun a kulákság vette át, s megkezdte a földhözjuttatott kisbirtokosok, valamint a régi kis- és középbirtokosok feletti gazdasági és politikai hatalmának fokozottabb kiépítését. A kulákság, zsírosparasztként vetőmagja, igája, felszerelése megmaradt. Ezeknek uzsoráron való kölcsönzése lett a cselédek és napszámosok nyúzása kívül a kizsákmányolás főeszköze. A kulákság a dolgozó parasztság rovására gyarapodott.

A földreform eredményeképpen a magyar parasztságon belül jelentős átrétegződés ment végbe. A mezőgazdasági cselédek, nincstelen földmunkások és törpebirtokosok hatalmas tömege kisbirtokossá vált, s ma már a nincstelen földmunkások száma a dolgozó birtokos-parasztság tömegéhez viszonyítva csekély. A földreform és a népi demokratikus fejlődés eredményeképpen a mai magyar parasztság három főrétegből áll. A parasztság döntő többségét jelentő kisparasztságból, a falu kizsákmányoló kapitalistáit jelentő kulákságból s a kettő között helyet foglaló középparasztságból.

A kulákság által az uzsorán és bérleteken keresztül kizsákmányolt kisparasztsággal együtt halad a munkásosztállyal a kizsákmányolás megszüntetéséért, a szocialista társadalom felépítéséért.

A kulákság, amelynek kizsákmányoló tevékenységét a szocializmus felé fejlődő népi demokrácia egyre fokozottabban korlátozza, minden eszközzel harcol az ellen és előrendíti szövetségese a megvert nagybirtokos, nagytőkés osztályokat képviselő egyházi reakciónak.

A középparasztság, amely ugyan időnként idegen munkát is foglalkoztat és a piacon keresztül bizonyos mértékig érdekelt a tőkés rendben, a munkás, dolgozó voltánál fogva a kisparasztsághoz tartozik. Ma még részben ingadozó álláspontot foglal el a kulákság és kisparasztság között azonban egyre inkább felismeri, hogy helye a munkásság és kisparasztság oldalán van. Felismeri, hogy neki is érdeke, a kizsákmányolás megszüntetése a városban és falun egyaránt, mert annak fennmaradása végsőfokon az ő elszegényedését, nincstelen proletársorba való süllyedését jelenti.

Ezek a tények bizonyítják azt, hogy a parasztság nem egységes osztály, hogy kizsákmányolókra és kizsákmányoltakra bomlik. Egyik oldalon áll a kulák, a másik oldalon pedig a dolgozó kis- és középparasztság. A kettő között kibékíthetetlen az ellentét. A kulák soha nem fog önként lemondani a kizsákmányolástól, a dolgozó parasztságnak pedig ha meg akar szabadulni a kizsákmányolástól, az elszegényedéstől, ha emlékezni akar, le kell győznie a kulákságot, meg kell semmisítenie a falun is a kizsákmányolást. Erre pedig csak a munkásosztály vezetésével, azzal a szövetségben képes. A »parasztegyeség« hamis, munkásosztály- és haladásellenes jelszava helyett a »munkás-paraszt szövetség« a minden kizsákmányolás megszüntetéséért folytatott harc, amely egyben a kulákság elleni harcot is jelenti, jelszavának megvalósítása az, amely valóban a dolgozó parasztság érdekét szolgálja.

Ónódy Miklós

Ki a fejlődésértető népi romantizmussal!

Tömegtánc legyen a népi táncból

A népi tánc szakértői jöttek össze a Fórum Klub-ban, hogy megvilássák a táncosportok működése körül felmerült problémákat. A felszabadulás után egymás nyomában alakultak az üzemek, tömegszervezetek táncosportjai s e spontán kezdeményezések igen sokszor ferde utakra tévedtek az iránytalanság, az ideológiai tisztázatlanság s a nevelési anarchia miatt. Ennek megszüntetését vállalta a Budapesti megalakult Magyar Táncszövetség, mely célul tűzte ki a vidéki szervezkedések központi irányítását is.

A Táncszövetségtől Merényi Zsuzsa elvtársnő szólaft fel és adott tanácsokat, utasításokat a szegedi csoportok vezetőinek. Érdekes fejtegetései közben a következőket mondotta:

A táncstudományok fejlődése dönti meg a narodnyiki népi romantikus szemléletet a táncművészetben. Kiderült, hogy ezen a területen talán a legnagyobb a kölcsönhatás az egyes népek táncművészele között. A táncok ősisége, eredetisége is mese. Magyar táncot nem gyűjtöttek 1740. évnél régebből. Ez a szemlélet, mely a formák eredetiségére, megmerevítésére törekszik, megakadályozza a további fejlődést, megakadályozza, hogy mai lényegünket fejezzük ki a táncművészetben.

Ezek után Bartókot hozta fel példának, aki nem ragaszkodott feltétlenül a primitív hangszerekhez, pl. a furulyához és a

szomszéd népek dalkincséből is merített.

Foglalkoznunk kell tehát más népek tánckulturájával is — folytatta Merényi elvtársnő — példának kell vennünk a Szovjetuniót, ahol a táncosportok, tánckomponisták kapcsolata olyan közvetlen a tömegekkel, hogy egy-egy táncfeloldozást megszerelve, a nép azt sajátjává teszi és elterjed egész országtereken.

Nálunk még sok a hiba. Nincs táncértő közönség, pedig minden művészet úgy fejlődik, ha van kritika. Nem működnek össze a hivatásos és nem hivatásos táncosok. Itt is burjánzik a primadonnásdi, a csoportok sok helyen különválnak a többi dolgozótól, elszigetelődnek a mozgalmától. Pedig a csoportok csak akkor végeznek jó munkát, ha azt fejezik ki, ami osztályuk lényege, ha tartalmilag, formailag egységes, vidám, optimista táncművészetet teremtenek.

Beszéde után hozzászólások, vita következett és az értekezlet határozatokat hozott. Varga Pál elvtárs javaslatára Bágyoni Szabó Alfréd és Selli Lili választották meg a szegedi Táncszövetség titkárává. Szegeden rövidesen táncanfolyam nyílik oktatók részére a Szabádművelődési Hivatal rendezésében a Magyar Táncszövetség anyagával.

Fizess elő a Delmagyarországra

Tervkiállítás nyílik vasárnap a Hungária nagytermében